

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 lutego 2017 r.

Pozycja 35

POSTANOWIENIE z dnia 11 stycznia 2017 r. Sygn. akt Ts 228/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej K.M. w sprawie zgodności:

art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1854) z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 25 października 2016 r. (data nadania), sporządzonej przez pełnomocnika z urzędu, K.M. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność z Konstytucją art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1854; dalej: ustawa nowelizująca). W szczególności skarżący zarzucił w skardze, że zakwestionowany przepis jest niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została sformułowana przez skarżącego w związku z następującą sprawą. Skarżący wystąpił ze skargą o wznowienie postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym w R. w sprawie, wskazując jako podstawę art. 401¹ w zw. z art. 399 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.; dalej: k.p.c.). Skarżący wniosł także o uchylenie postanowienia tego sądu z kwietnia 2014 r. w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu (dalej: b.t.e.) i umorzenie postępowania. Postanowieniem z lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w R. odrzucił skargę złożoną przez skarżącego o wznowienie postępowania oraz oddalił jego wnioski o udzielenie zabezpieczenia roszczenia. W uzasadnieniu tego orzeczenia sąd I instancji podkreślił, że podstawą skargi o wznowienie postępowania skarżący uczynił wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 14 kwietnia 2015 r. (P 45/12, OTK ZU nr 4/A/2015, poz. 46), w którym Trybunał stwierdził, że art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128, ze zm.; dalej: p.b.) są niezgodne z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny odroczył utratę mocy obowiązującej przez niekonstytucyjne przepisy p.b. do 1 sierpnia 2016 r. W związku z tym sąd stwierdził, że skarżący wystąpił ze skargą o wznowienie postępowania w dniu,

w którym powołany wyżej wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie wywołał jeszcze skutków prawnych w postaci utraty mocy obowiązującej przez art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 p.b. Zażalenie skarżącego na orzeczenie sądu I instancji zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w G. z marca 2016 r.

W szczegółowym uzasadnieniu zarzutów skierowanych przeciwko art. 11 ust. 3 ustawy nowelizującej skarżący podniósł, że przepis ten był podstawą orzeczenia wydanego w jego sprawie, o czym świadczy odwołanie się do treści tego unormowania w uzasadnieniu postanowienia sądu II instancji. Podkreślił przy tym, że doszło do usankcjonowania przez ustawodawcę stanu niekonstytucyjności wynikającego z nadania klauzul wykonalności b.t.e. wydanym przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej. W jego ocenie prowadzi to do wyłączenia drogi prawnej, na jakiej możliwe byłoby uzyskanie orzeczenia ostatecznie rozstrzygającego kwestię wznowienia postępowania w tym przedmiocie. Zarzut naruszenia art. 32 ust. 1 Konstytucji i statuowanej w nim zasady równości skarżący uzasadnił przez wskazanie na zbyt daleko idące – jego zdaniem – zróżnicowanie sytuacji prawnej obywateli, przeciwko którym nadano klauzulę wykonalności b.t.e., w zależności od tego, czy uczyniono to przed terminem wejścia w życie ustawy nowelizującej, czy po tym terminie. Skarżący zwrócił w związku z tym uwagę na nieuzasadnioną ochronę praw nabytych wierzyciela (banku), który uzyskał klauzulę wykonalności b.t.e. przy „tak daleko idącym pogwałceniu praw obywatela do przepisów zgodnych z ustawą zasadniczą”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie ustawy o TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy ustawy o TK.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o TK.

W unormowaniach ustawy o TK zostały na skarżącego nałożone obowiązki, których wypełnienie warunkuje nadanie wniesionej przez niego skardze dalszego biegu. Należą do nich m.in. dokładne określenie przedmiotu kontroli – kwestionowanego przepisu ustawy, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o konstytucyjnych wolnościach lub prawach skarżącego (art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK), wskazanie sposobu naruszenia przez ten przepis konstytucyjnych wolności lub praw (art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK), jak również uzasadnienie postawionych w skardze zarzutów niekonstytucyjności przepisów będących przedmiotem kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 3 ustawy o TK). Prawidłowe wykonanie powyższych obowiązków determinowane jest określonym przez ustrojodawcę przedmiotem skargi konstytucyjnej. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji pozostaje nim wyłącznie przepis (ustawy lub innego aktu normatywnego), na podstawie którego zostało wydane w sprawie skarżącego ostateczne orzeczenie. W konsekwencji powyższego zastrzeżenia skarżący został także w art. 53 ust. 2 pkt 1 ustawy o TK zobowiązany do dołączenia do skargi odpisu orzeczenia, które odpowiada kwalifikacji

przewidzianej w art. 79 ust. 1 Konstytucji. Jednocześnie trzeba podkreślić, że wprowadzie uprzednie zastosowanie wobec skarżącego zakwestionowanych przepisów stanowi warunek konieczny skorzystania ze skargi konstytucyjnej, to jednak przedmiotem kontroli przeprowadzanej przez Trybunał nie jest płaszczyzna stosowania prawa, ale wyłącznie treść unormowań będących podstawą wydanego w jego sprawie orzeczenia. W ścisłym związku z tak określonym przedmiotem skargi musi pozostawać także sposób uzasadnienia zarzutów stawianych przez skarżącego. Nie może ono koncentrować się jedynie na krytyce jednostkowego aktu zastosowania zaskarżonych norm prawnych, ale powinno się odnosić do problemu ich merytorycznej niezgodności z przepisami Konstytucji statuującymi wolności i prawa wskazane jako podstawa skargi.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego w przypadku analizowanej skargi powyższe wymogi nie zostały przez skarżącego spełnione.

W pierwszej kolejności trzeba wskazać na nieprawidłowe określenie przez skarżącego podstawy skargi, a więc przepisów Konstytucji, które służyć mogą za wzorzec kontroli przepisów kwestionowanych za pomocą tego środka ochrony. Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wzorcem takim nie może być samodzielnie ujęta zasada równości wobec prawa statuowana w art. 32 ust. 1 Konstytucji (zob. np. postanowienie pełnego składu TK z 24 października 2001 r., SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225). Odwołanie się do tej zasady jako podstawy skargi konstytucyjnej jest możliwe dopiero wówczas, gdy skarżący doprecyzuje, w zakresie jakiego konkretnego prawa podmiotowego znajdującego umocowanie w przepisach ustawy zasadniczej doszło do niedozwolonego jej ograniczenia. W przypadku analizowanej skargi tego rodzaju niezbędne doprecyzowanie ze strony skarżącego nie nastąpiło.

Zdaniem Trybunału zasadnicze wątpliwości wzbudzać musi także sposób wypełnienia przez skarżącego przesłanki wykazania związku między zakwestionowanym przepisem ustawy nowelizującej a ostatecznym orzeczeniem wydanym w jego sprawie. Nie ulega wątpliwości, że skarżący wiąże zarzuty niekonstytucyjności art. 11 ust. 3 ustawy nowelizującej z postanowieniem Sądu Rejonowego w R. z lipca 2015 r., odrzucającym jego skargę o wznowienie postępowania. Oddalenie zażalenia skarżącego na orzeczenie sądu I instancji nadało temu rozstrzygnięciu walor ostateczności (w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji). W ocenie Trybunału skarżący błędnie przyjmuje jednak, że podstawą prawną tych judykatów był kwestionowany art. 11 ust. 3 ustawy nowelizującej. Przyczyną odrzucenia skargi o wznowienie postępowania była bowiem okoliczność niespełnienia w sprawie skarżącego przesłanek wynikających z art. 401¹ k.p.c. Skarżący nie wskazał przy tym takiego ostatecznego orzeczenia, którego podstawą normatywną byłby zaskarżony przepis ustawy nowelizującej.

Ze względu na powyższe, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy o TK, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.